

Evaluatie Onderwijskansenbeleid 2020-2023 Hillegom

aan: de raad van de gemeente Hillegom
datum: 25 april 2024

ons kenmerk: Z-23-351024
datum collegevergadering: 7 mei 2024
portefeuillehouder: Dhr. J. van Rijn
behandelend ambtenaar: Sophie Offringa, Renske Bos
emailadres: s.offringa@hltsamen.nl
telefoon: 14 0252
embargo: ☐

Het Onderwijskansenbeleid Hillegom 2020-2023 liep eind vorig jaar af. Op verzoek van de raad is het beleid geëvalueerd. Onderzoeksbureau Oberon heeft de evaluatie uitgevoerd in het eerste kwartaal van 2024. Daarbij hebben ze gebruik gemaakt van landelijke databronnen, beleidsstukken, een digitale enquête onder professionals en diepte-interviews met bestuurders, beleidsmedewerkers en de wethouder. De geïnterviewde deelnemers hebben vervolgens de kans gehad om te reageren op de conceptversie van het rapport. In de bijlage vindt u de definitieve rapportage van de evaluatie van het onderwijskansenbeleid in Hillegom. Hieronder worden de belangrijkste punten uit het rapport beschreven. Voor de uitgebreide evaluatie verwijs ik u graag naar de bijlage.

Kerncijfers Hillegom

In het rapport staan een aantal kerncijfers in relatie tot onderwijskansen. De cijfers komen uit landelijke openbare bronnen en worden afgezet tegen het landelijke gemiddelde. In Hillegom heeft bijvoorbeeld 10% van de peuters (35 van de 340 peuters) een risico op een onderwijsachterstand volgens berekening van het CBS, tegenover 15% landelijk gemiddeld. Voor basisschoolkinderen is dit ook 10% (tegenover 15% landelijk). Het hoogste aantal kinderen met een risico op achterstanden zijn in de wijken Midden en Zuid.

Twee voorschoolse educatie-aanbieders op drie kinderopvanglocaties bieden in Hillegom voorschoolse educatie aan. Daarnaast zijn er vijf locaties voor kinderdagopvang zonder ve-aanbod. Samen bieden de acht locaties 368 kindplaatsen kinderopvang aan. Daarnaast gingen in 2022 1.550 in Hillegom naar een basisschool, 73 kinderen naar het speciaal basisonderwijs of speciaal onderwijs en circa 1.150 kinderen naar het voortgezet onderwijs.

Beleidsproces

Er waren weinig van de respondenten betrokken bij de totstandkoming van het onderwijskansenbeleid, door personele wisselingen bij de partners. De Coronacrisis had volgens de respondenten merkbare negatieve effecten op zowel de uitvoering als de opbrengsten van het beleid. Het bereik van voorschoolse educatie daalde, maar is inmiddels weer hersteld. Daarnaast heerst er het gevoel dat er onvoldoende middelen zijn om het Onderwijskansenbeleid goed uit te voeren. De gemeente ontvangt hiervoor een specifieke uitkering van het Rijk, op basis van de verwachte achterstandsscore van leerlingen. Omdat deze gemiddelde achterstandsscore relatief laag is en onder het landelijke gemiddelde ligt, zijn de middelen die de gemeente ontvangt beperkt. Tot slot

werd ook bij de gemeente een vast aanspreekpunt en regie op dit onderdeel gemist. Dit kwam onder andere door personele wisselingen; inmiddels is er weer vaste bezetting.

Uitvoering en opbrengsten

De uitvoering van het Onderwijskansenbeleid in Hillegom voor de periode 2020-2023 richtte zich op drie hoofdthema's: Voorschoolse educatie, Leesbevordering & Leesplezier, en Extra inzet voor anderstalige kinderen. De bevindingen tonen aan dat er in Hillegom vooruitgang is geboekt op het gebied van toeleiding naar en kwaliteit van voorschoolse educatie, leesbevordering en ondersteuning van anderstalige kinderen. Er blijven wel een aantal verbeterpunten op het gebied van aanbod en bereik van voorschoolse educatie, ouderbetrokkenheid, overdracht en samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs en NT-2 expertise op basisscholen.

Blik op de toekomst

De belangrijkste thema's die respondenten noemden voor de toekomst zijn onder andere het streven naar een collectief sterk basisaanbod van onderwijs en opvang, uitbreiding van voorschoolse educatie, verbetering van de ondersteuning rondom jonge kinderen, inclusief onderwijs, het vergroten van NT2-expertise, en het bieden van laagdrempelige hulp voor kinderen die een extra steuntje in de rug kunnen gebruiken. Daarnaast wordt benadrukt dat het van belang is om randvoorwaarden te creëren, zoals het zorgen voor regie en samenwerking tussen verschillende partijen. De respondenten tonen een grote bereidheid en uitgestoken hand om samen te werken op het thema onderwijskansen. Men vindt het naar eigen zeggen belangrijk om 'afspraken te maken, elkaar scherp te houden en in gesprek te blijven'.

Aanbevelingen

In het laatste hoofdstuk doet Oberon een aantal aanbevelingen ten aanzien van het Onderwijskansenbeleid in Hillegom. De eerste gaat over het formuleren van opdracht op twee lijnen: het wettelijk verplichte *onderwijsachterstanden*beleid en het bredere *onderwijskansen*beleid. De aanbeveling bij het onderwijsachterstandenbeleid is hernieuwde aandacht voor een aantal basistaken:

- Uitgebreider in kaart brengen van doelgroepen en bereik van voorschoolse educatie, als input voor het toekomstige aanbod.
- Gericht tegengaan en inlopen van taalachterstanden. Kinderopvang en onderwijs zouden hierbij samen kunnen vaststellen welke doelen bereikt zouden moeten worden, en wat hier dan voor nodig is.
- Afspraken maken over de wettelijke taken van het tegengaan van segregatie en het bevorderen van integratie.

Het vertrekpunt bij een breder onderwijskansenbeleid is een meer systemische benadering waarbij het kind in de context van het gezin en zijn omgeving wordt gezien. Tot slot geeft Oberon aan de meedenkkracht en initiatieven van partners in de regio te benutten en te zorgen voor regie vanuit de gemeente. Met als vertrekpunt in gezamenlijkheid met partners werken aan onderwijskansen.

Vervolg

We zijn nu bezig met de vervolgstappen die uit de evaluatie komen. Omdat we werken met de Maatschappelijke Agenda maken we geen nieuwe beleidsnota Onderwijskansen. Ambities op het gebied van onderwijskansen zijn integraal onderdeel van de Maatschappelijke Agenda en worden verwerkt in de uitvoeringsprogramma's. Daarnaast worden er afspraken gemaakt en vastgelegd met de belangrijkste partners. Eén van de focuspunten daarbij is het organiseren van het wettelijk verplichte LEA (Lokale Educatieve Agenda)-overleg. Daarin maken we afspraken met o.a. scholen en kinderdagverblijven en

gaan we aan de slag met werkgroepen om deelonderwerpen aan te pakken. De VVE-werkgroep gaat bijvoorbeeld aan de slag op het gebied van voorschoolse educatie en doorgaande lijn naar het basisonderwijs. Daarnaast maken we afspraken over het tegengaan van segregatie en het bevorderen van integratie.

Bijlagen:

1. Rapportage Evaluatie Onderwijskansenbeleid Hillegom - eindversie april 2024